

Bresemann - en politiker med visioner

Af Henning Johansen, Nakskov

Det er ikke enhver københavnner, der har fået sin statue i Nakskov. Hvis man ser bort fra Christian X på torvet, er det nok kun Bresemann, der står i anlægget i Jernbanegade over for det hvide hus, hvor nu lokalhistorisk arkiv og Det gamle Trykkeri har til huse.

Og hvordan kan det så være?

Sophus Hans Madsen Daugaard Bresemann blev født 14. november 1864. Han blev udlært som bødker, men da han var meget aktiv og var i stand til at formulere sig, engagerede han sig i fagbevægelsen, som på det tidspunkt var i sin vorden. En af de aktiviteter, han påtog sig, var at redigere et blad, og i forlængelse af dette blev han sendt til Nordjylland, hvor han blev redaktør af Socialdemokratiets lokale avis. Efter tre år her var han åbenbart træt af Jylland og fik tilbudt stilling som agitator enten i Nakskov eller på Bornholm, idet man begge steder manglede en arbejderavis. Det siges, at han valgte Nakskov, fordi hans kone ikke brød sig om at sejle.

Fagbevægelsen ville støtte en avis i Nakskov, hvis man kunne skaffe 1500 abonnenter. Det lykkedes, og d. 1. oktober udkom det første nummer af Lolland-Falsters Social-Demokrat.

Det siges, at journalistik kan føre til alt, og i Bresemanns tilfælde førte det, ligesom for så mange andre, til politik. I 1905 blev han valgt ind i byrådet for Socialdemokratiet, der i 1906 blev det største parti og i 1913 fik absolut flertal. På det tidspunkt blev borgmesteren udpeget af kongen; men da Bresemann havde 8 ud af 15 mandater bag sig, kunne man ikke rigtigt forbigå ham, så i 1914 blev han borgmester. Ved retsreformen i 1919 indførtes politisk valgte borgmestre, og Bresemann blev valgt, indtil han i 1928 trak sig fra posten. Da partiet på det tidspunkt ikke havde noget imod dobbeltmandater, sad han i Folketinget for Nakskovkredsen fra 1913 til 1935, hvor han helt trak sig tilbage fra politik. Han døde i 1945.

Det, Bresemann især interesserede sig for, var socialpolitikken. Han var med til at definere det, som Søren Kolstrup kalder for kommunesocialisme, det vil sige, at socialisterne, efterhånden som de fik indflydelse på lokalpolitikken, skulle vise, at deres ideer kunne gennemføres lokalt for senere at udvide det til gennemførelse på landsplan.

I Nakskov var der flere områder, hvor Socialdemokratiet med Bresemann i spidsen gik i gang med at reformere byen.

1. På skoleområdet arbejdede man for og fik indført et offentligt betalt skolesystem, hvor alle kunne modtage undervisning uden ydelser. Dette forhindrede, at man blev diskrimineret, hvis man fik tildelt gratis undervisning.

2. I forlængelse heraf gennemførte man forebyggende arbejde inden for sundhedsvæsenet, bl.a. ved indførelse af skolelæge og -tandlægeordning samt en kommunal friluftsskole.

3. Det gamle epidemisygehus blev afløst af et moderne hospital for alle grupper i samfundet.

4. Boliger planlagdes med mere lys og luft. Det skulle forebygge sygdomme, som trivedes i de gammeldags snævre boliger.

5. Inden for ældreforsorgen arbejdede man mod en afskaffelse af almissetanken og hen imod en ret til forsørgelse i alderdommen.

6. Kommunen var også aktiv på arbejdsmarkedspolitikken, bl.a. ved at indføre ottetimersarbejdsdag for kommunalt ansatte.

Bresemann var den drivende kraft i disse bestræbelser, og selv om der var tilbageslag i perioder som f.eks. i slutningen af 20'erne og kriseårene i 30'erne, var hans virke med til at gøre Nakskov til den rødeste by i det rødeste amt indtil valget i 1997. Det var derfor ikke uden grund, at man 1. maj 1952 afslørede en statue af ham i Jernbananlægget. Skulpturen er udført af billedhugger Kaj Louis Jensen. Den er hugget i bornholmsk granit og måler 2 meter og 25 cm i højden.

Ved afsløringen af skulpturen spurgte Vestlollands Avis reporter nogle borgere om deres mening om statuen. Der var ikke udelt tilfredshed med værket, bl.a. udtalte smedemester Laurids Jensen, at han ikke forstod, hvad det var Bresemann holdt i hånden. Det ser faktisk ud, som om det er en madkasse og en termokande; men når man tænker på Bresemanns aktivitet i forbindelse med byggerier, er det nok tænkt som en mursten og et grundstendokument.

På Bresemanns 150-års fødselsdag og 100-året for hans valg til borgmester afholdt Socialdemokraterne en lille ceremoni ved monumentet, hvor flere fra partiet holdt taler og nedlagde blomster.

Kilder og videre læsning:

Søren Kolstrup: Velfærdsstatens rødder. Fra kommunesocialisme til folkepension. 1996

Ny-Dag-mindebog i anledning af 100-året for udgivelsen af dagbladet. 2001.

Else-Marie Boyhus: Socialdemokraternes vej til flertallet i Nakskov. I: Lolland-Falsters Historiske Samfund. Årbog 1986.

Sophus Hans Madsen Daugaard Bresemann malet af professor Oscar Matthiesen i 1930'erne.